

Mål C-218/24

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

21 mars 2024

Domstol som begär förhandsavgörande:

Juzgado de lo Mercantil nº 4 de Madrid (Spanien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

8 mars 2024

Kärande:

Felicísima

Svarande:

Iberia Líneas Aéreas de España, Sociedad Anónima Operadora, Sociedad Unipersonal

Saken i det nationella målet

”Montrealkonventionen – Bagage – Husdjur och sällskapsdjur”

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Begäran om förhandsavgörande avseende tolkning – Artikel 267 FEUF – Lufttrafikföretagets ansvar vid förlust av incheckat bagage – Avgränsning av begreppet bagage – Fastställande av en övre gräns för ersättningen”

Tolkningsfråga

Ska artikel 17.2 i konventionen om vissa enhetliga regler för internationella lufttransporter, som ingicks i Montreal den 28 maj 1999, undertecknades av Europeiska gemenskapen den 9 december 1999 och godkändes på gemenskapens vägnar genom rådets beslut 2001/539/EG av den 5 april 2001, jämförd med artikel 22.2 i samma konvention, tolkas så, att husdjur och sällskapsdjur inte kan

betecknas som sådant ”bagage” (incheckat eller handbagage) som den bestämmelsen är tillämplig på?

Anförda unionsbestämmelser

FEUF: artiklarna 13 och 267

Rådets beslut av den 5 april 2001 om Europeiska gemenskapens ingående av konventionen om vissa enhetliga regler för internationella lufttransporter (Montrealkonventionen)

Domstolens rättegångsregler

EU-domstolens domar: C-344/04 (punkt 36), C-549/07 (punkt 28), C-63/09 (punkt 17), C-532/18 (punkt 29) och C-86/19 (domslutet)

Anförda nationella bestämmelser

Código Civil (civillagen): artikel 333 *bis.1*

Ley 17/2021, de 15 de diciembre, de modificación del Código Civil, la Ley Hipotecaria y la Ley de Enjuiciamiento Civil, sobre el régimen jurídico de los animales (lag nr 17/2021 av den 15 december 2021 om ändring av civillagen, hypotekslagen och civilprocesslagen, avseende rättslig reglering av djurfrågor)

Ley 7/2023, de 28 de marzo, de protección de los derechos y el bienestar de los animales (lag 7/2023 av den 28 mars 2023 om skydd för djurs rättigheter och välbefinnande)

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Felicísima och hennes mor äger tillsammans en hund.
- 2 Felicísima köpte flygbiljetter för att resa från Buenos Aires (Argentina) till Barcelona (Spanien) (flygningarna IB6856 och IB800) den 22 oktober 2019, med ankomst i Barcelona den 23 oktober 2019.
- 3 På grund av hundens storlek och vikt var den tvungen att resa i lastutrymmet, i transportväska eller i särskilda standardiserade lastutrymmen. Felicísima checkade in transportväskan med hunden för att låta föra den till luftfartygets lastutrymme, men gjorde inte någon särskild värdedeklaration.
- 4 Hunden tog sig ut ur transportväskan och sprang runt i närheten av luftfartyget, och flygbolaget har inte återfunnit hunden.

- 5 Den 22 oktober 2021 väcktes talan vid Juzgado Decano de Madrid (Chefsdomaren i Madrid) och den 5 september 2022 förklarades det att talan kunde tas upp till sakprövning.

Parternas huvudargument

- 6 Felicísima har yrkat ersättning om 5 000 euro för ideell skada till följd av förlusten av en hund, som hon var ägare till, på flygplatsen Ezeiza-Buenos Aires (Argentina) den 22 oktober 2019 i samband med flygresan från Buenos Aires till Barcelona.
- 7 Iberia Líneas Aéreas de España har medgett att hunden tappades bort och att Felicísima har rätt till ersättning, dock med den begränsning som föreskrivs i artikel 22.2 i konventionen om vissa enhetliga regler för internationella lufttransporter, som ingicks i Montreal den 28 maj 1999 (nedan kallad Montrealkonventionen).
- 8 Den hänskjutande domstolen hyser tvivel kring huruvida husdjur och sällskapsdjur som reser med passagerare faller utanför begreppet ”incheckat bagage” och om den ersättningsbegränsning som föreskrivs i artikel 22.2 i detta sammanhang inte kan tillämpas på djur och sällskapsdjur i fall där bagage har förstörts, förlorats, skadats eller försenats.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 9 Det råder tvivel kring huruvida artikel 17.2 i Montrealkonventionen, jämförd med artikel 22.2 i samma konvention, ska tolkas så, att husdjur och sällskapsdjur inte kan betecknas som sådant ”bagage” (incheckat eller handbagage) som den är tillämplig på.
- 10 Montrealkonventionen innehåller inte någon definition av begreppet ”bagage”, som i ordboken Real Academia Española definieras som ”samling av föremål som medtas under resor”.
- 11 I de domar där EU-domstolen har tolkat artikel 17.2 i Montrealkonventionen jämförd med artikel 22.2 i samma konvention har detta varit i fall där bagaget endast utgör en ”samling av föremål”. Så skedde i EU-domstolens dom av den 9 juli 2020 i mål C-86/19, och dom av den 6 maj 2010, mål C-63/09.
- 12 Djur är dock levande varelser. I artikel 13 FEUF beskrivs de som ”kännande varelser”.
- 13 I artikel 333 *bis*.1 i den spanska civillagen definieras djur som ”levande, kännande varelser”, på vilka den rättsliga regleringen av egendom och saker endast är tillämplig i den mån denna är förenlig med djurens beskaffenhet eller med djurskyddsbestämmelser.

- 14 I punkt II i ingressen till lag nr 17/2021 föreskrivs att ”förutom vad som anges i den nuvarande artikel 333, enligt vilken ’alla saker som är eller kan bli föremål för ägande ska betraktas som lös eller fast egendom’, anges att djur är levande, kännande varelser, vilket inte utesluter att den rättsliga regleringen av egendom eller saker i vissa avseenden är tillämplig i kompletterande mån. Djur omfattas således endast delvis av den rättsliga regleringen av egendom eller saker, i den mån det inte finns några bestämmelser som är särskilt avsedda att reglera de rättsförhållanden i vilka djur kan komma att beröras, och under förutsättning att den rättsliga regleringen av egendom är förenlig med djurens särdrag som levande och kännande och med samtliga djurskyddsbestämmelser. I vårt samhälle kan djur i allmänhet ägas och är föremål för handel. Förhållandet mellan människan och djuret (oavsett om det rör sig om ett sällskapsdjur, ett husdjur eller ett vilt djur) måste dock anpassas på grund av att djuret är kännande, så att rättigheter och befogenheter avseende djuren utövas med beaktande av djurets välbefinnande och skydd, och så att vanvård, övergivande och vållande av en grym eller onödig död kan undvikas.”
- 15 I punkt I i ingressen till Ley 7/2023 de Protección de los derechos y el bienestar de los animales (lag 7/2023 om skydd för djurs rättigheter och välbefinnande) anges följande: ”begreppet ’djurs välbefinnande’, som av Internationella byrån för epizootiska sjukdomar definieras som ’ett djurs fysiska och psykiska tillstånd med avseende på de förhållanden det lever under’, omfattas av omfattande regler, både nationellt och internationellt. I ovannämnda artikel 13 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt anges att hänsyn bör tas till det faktum att djur är kännande varelser ’vid utformning och genomförande av unionens politik i fråga om jordbruk, fiskeri, transport, inre marknad, forskning och teknisk utveckling samt rymden’, och Código Civil (civillagen) föreskriver en skyldighet för ägaren eller innehavaren av alla andra rättigheter till ett djur att utöva sina rättigheter över djuret och sina skyldigheter att vårda djuret med respekt för att djuret är kännande och med respekt för djurets välbefinnande, utifrån särdragen hos varje djurart och de begränsningar som fastställs i denna och övriga gällande bestämmelser.”
- 16 Med hänsyn till att djur är kännande varelser har dessutom olika regler antagits på unionsnivå för att skydda dem. Inom ramen för den europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur antogs därför rådets direktiv 98/58/EG av den 20 juli 1998 om skydd av animalieproduktionens djur. Inom ramen för den europeiska konventionen om skydd för slaktdjur antogs rådets direktiv 93/119/EG av den 22 december 1993 om skydd av djur vid tidpunkten för slakt eller avlivning. Inom ramen för den europeiska konventionen om skydd av ryggradsdjur som används för försöks- och annat vetenskapligt ändamål har Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/63/EG av den 22 september 2010 om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål antagits.
- 17 På internationell nivå har Universal Declaration of Animal Rights antagits av International League of Animal Rights och anslutna National Leagues efter möte nr 30 om djurens rättigheter i London den 21–23 september 1977. Den förklaring som International League, National Leagues och de fysiska personer som är

associerade med dem proklamerade den 15 oktober 1978 godkändes av Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur (Unesco) och därefter av Förenta nationerna (FN).

- 18 Den omständigheten att djuren är levande och kännande varelser betyder att de är anknutna till sina ägare genom känslomässiga band och innebär att förlusten av dem medför en psykologisk påverkan som i allmänhet inte kan likställas med den psykologiska påverkan av förlusten av något som endast är en samling av föremål, varför ersättningsgränsen enligt den hänskjutande domstolen inte heller förefaller kunna likställas med det.
- 19 Den psykologiska påverkan av denna förlust kan inte förhindras genom en "särskild värdedeklaration", eftersom denna deklaration avser egendomens materiella värde. I Montrealkonventionen finns inte begreppet "särskild värdedeklaration", men dess avgränsning till det materiella intresset av bagagets innehåll följer av den omständigheten att transportören kan bevisa att den angivna summan "är högre än värdet av passagerarens faktiska intresse av att bagaget avlämnas på destinationsorten" (artikel 22.2 andra stycket i Montrealkonventionen). Hänvisningen till "det faktiska intresset" förefaller avse tillgångens materiella värde, oavsett om detta materiella värde är ett marknadsvärde eller ett annat värde. Vidare omfattas även den särskilda värdedeklarationen av vissa ersättningsbegränsningar, och flygbolagen utför den relevanta kontrollen av innehållet i bagaget vid tidpunkten för deklarationen.
- 20 I det tredje stycket i ingressen till Montrealkonventionen erkänner de fördragsslutande staterna "betydelsen av att skydda konsumenternas intressen i samband med internationella lufttransporter och av att sörja för rättvis ersättning enligt kompensationsprincipen", vilket även syftar till att "uppnå en rättvis sammanvägning av alla intressen". Enligt den hänskjutande domstolen skulle en ersättning som grundas på en rättslig reglering som jämställer en förlust av en kännande levande varelse med förlusten av en samling av föremål kunna vara oskälig.

Mot bakgrund av det ovan anförda hyser den nationella domstolen tvivel kring huruvida sällskapsdjur och husdjur omfattas av begreppet "bagage" (incheckat eller handbagage) enligt artikel 17.2 i Montrealkonventionen, och, inom ramen för denna konvention, kring tillämpningen av den ersättningsbegränsning som föreskrivs i artikel 22.2 i Montrealkonventionen.